

Ixtiyorova Xumora Baxtiyorovna

Xudyarov Aybek Kalbayevich

*Respublika musiqa va san'at kolleji*

**Annotatsiya:** *Ushbu maqolada klassik raqs ijrosi va tarixi haqida bayon etilgan.*

**Kalit so'zlar :** *klassik, kombinatsiya, xoreografiya,*

Klassik raqs xoreografiyaning asosidir. Klassika balet san'atining barcha nozik tomonlarini o'rganish, harakatlar va musiqa uyg'unligini his qilish imkonini beradi. Ko'pchilik yangi zamonaviy yo'nalishlar mavjud bo'lganda, nima uchun "eski" bilan shug'ullanish kerak deb o'ylaydi. Ammo hamma yangi narsa o'tgan asrlarning raqslaridan kelib chiqqanligini tushunishingiz kerak. Shunday qilib, klassiklar bir necha asrlar davomida xalq va kundalik raqslardan barcha nafis harakatlarni o'zlashtirdilar, asta-sekin qo'llar va oyoqlarning holatini, bosh va tananing holatini yaxshiladilar. Klassik raqsda barcha raqs harakatlarining nomlari bor fransuz shuning uchun raqqosalar turli mamlakatlar ular bir-birlarini hech qanday muammosiz tushunishlari mumkin Klassik raqs bo'yicha mashg'ulotlar moslashuvchanlikni, harakatlarni muvofiqlashtirishni rivojlantirish, tayanch-harakat tizimini mustahkamlash, chidamlilik, jismoniy va intellektual rivojlanishga hissa qo'shish, shuningdek, o'z tanalarini boshqarishga o'rgatish imkonini beradi. Turli xil kombinatsiyalar qo'l, oyoq yoki bosh bilan oddiy harakatlar bo'lsa ham, chiroyli va oqlangan raqsga tushishga imkon beradi.

Klassiklarni bajaradigan bolalarda u tuzatiladi va yotqiziladi to'g'ri pozitsiya, o'murtqa egrilikning ayrim holatlari tuzatiladi. Ko'pincha, hatto turli xil raqs uslublarining tajribali raqqosalari ham klassikani o'rganishni davom ettiradilar, chunki uning asoslari universaldir. Klassik raqs mashg'ulotlarida qo'l va oyoqlarning asosiy pozitsiyalarini o'rgatadi, tananing to'g'ri joylashishini o'rgatadi, professional terminologiya va balet rivojlanish tarixi bilan tanishtiradi, musiqiylikni o'rgatadi, barqarorlik va muvofiqlashtirishni rivojlantiradi, shuningdek etyudlar shaklida kichik klassik spektakllarni tayyorlaydi; adagios yoki turli xil o'zgarishlar. Klassik raqsda barcha harakatlar inversiyaga asoslangan - klassikadagi eng muhim fazilatlaridan biri, bu har qanday sahna raqsi uchun zarurdir. Bosqichning burilish va rivojlanishi oyoqning qaysi balandlikka ko'tarilishidan qat'i nazar, zarurdir, burilish oyoqni ushlab turganday tuyuladi, uni kerakli holatga olib boradi, plastik harakatlarning tozaligiga hissa qo'shadi va poshnalar hosil qilgan burchaklarni tekislaydi. oyoqlarni ko'tarish. Tiz, to'piq va oyoqlarda egiluvchanlikning yo'qligi oyoqlarning erkin harakatlanishini cheklaydi, bu ularni tor va kamroq ifodalaydi. Klassik raqsda eversiyaga asoslanib, beshta oyoq pozitsiyasi mavjud. Bundan tashqari, barcha bu pozitsiyalarda nafaqat

oyoqlar ichkariga, balki oyoqlardan boshlab butunlay buriladi son qo'shma... Muntazam uzoq muddatli moslashuvchanlik va chidamlilik mashg'ulotlari ko'p harakat qilmasdan kerakli pozitsiyalarni egallashga imkon beradi.

O'qishni boshlaganingizda, siz stend haqida eslashingiz kerak, chunki agar siz tanani vertikal ravishda cho'zmasangiz, egilgan yoki egri umurtqa pog'onasidan qochib, og'irlikni oyoqlar orasiga taqsimlamasangiz, hech narsa ishlamaydi. To'g'ri pozitsiyani ishlab chiqish ko'p sabr va vaqt talab etadi. Siz o'zingizning holatingizni hech qachon unutmasligingiz kerak - na klassika paytida, na mustaqil mashg'ulot paytida, na boshqa kunlarda. Klassik raqs, boshqalar singari, nafaqat harakatlar majmui, balki uni jonlantirish, unga his-tuyg'ular va his-tuyg'ularni kiritish kerak. Va raqs paydo bo'lishi bilanoq kuchli his-tuyg'ular, u haqidagi taassurot katta darajada o'zgaradi, u to'liq estetik zavq qoldirib, o'zining plastik ekspressivligi bilan hayratda qoladi.

17-asrda (1701) fransuz Raul Feyer klassik raqs elementlarini yozib olish tizimini yaratdi. Bu atamalar hali ham jahon xoreografiyasi sohasidagi mutaxassislar tomonidan tan olingan. Maxsus atamalarni bilish o'quv jarayonini tezlashtiradi. Bu xalqaro raqs tili, xoreograflar bilan muloqot qilish imkoniyati, maxsus adabiyotlarni tushunish, mashg'ulot kombinatsiyalarini, darsni, etyudlarni, pol mashqlarini, kompozitsiyalarni qisqacha yozib olish qobiliyati.

Xoreografik terminologiya - bu qisqacha tushuntirish yoki ta'riflash qiyin bo'lgan mashqlar yoki tushunchalarga murojaat qilish uchun mo'ljallangan maxsus nomlar tizimi.

Qo'llab-quvvatlashda yoki o'rtada mashq qilish murakkabdir trening mashqlari baletda mushaklar, ligamentlar rivojlanishiga hissa qo'shadi, raqqosada harakatlarni muvofiqlashtirishni o'rgatadi. Mashqlar "skameykada" (devorga qavslar bilan biriktirilgan) amalga oshiriladi va mashg'ulot zalining o'rtasida kundalik Mashqlar bir xil elementlardan iborat.

Estetik va jismoniy ta'lim-tarbiya yosh avlodning raqs san'atiga, xususan, xoreografiyaga muhim o'rin tutadi. Mamlakatimizda raqs san'ati yildan-yilga ommalashib, barkamol, ma'naviyat boy shaxsni shakllantirishning eng samarali omillaridan biriga aylanib bormoqda.

Raqs san'ati ommaviy san'atdir, u hamma uchun mavjud. Xoreografik to'garaklar va balet studiyalari ishida o'n minglab bolalar qatnashadi.

Raqs - bu umumiy ritmga bo'ysunadigan, to'liq san'at shaklida mujassamlangan ifodali va uyushgan harakatlar majmuidir.

O'qituvchi-xoreograf o'z shogirdlariga raqs san'ati asoslarini o'rgatishi, o'quvchilarning yosh xususiyatlarini hisobga olgan holda ularga zarur bilim, malaka, raqs texnikasini berishi; u doimo xoreografiyaga qo'yilgan vazifalarning bajarilishi bevosita mazmun va uslubga bog'liqligini yodda tutishi kerak. ta'lim jarayoni.

Ushbu metodologik rivojlanish muvofiq. U shaklda tashkil etilganbolalar uchun musiqa va ritmik mashg'ulotlar. Bu jarayonda o'quvchilarda diqqat, iroda, xotira,

harakatchanlik va tananing moslashuvchanligi rivojlanadi. Metodik ishlanma musiqiylik, xotirani rivojlantirish va tanani jismoniy yaxshilashga qaratilgan. Bolalar to'garagidagi mashg'ulotlar bolaning ijtimoiy faolligiga hissa qo'shadi, bu yerda u raqs san'ati asoslari bilan tanishadi.

**FOYDALANILGAN ADBIYOTLAR:**

1. E.Y.Saitova, N.E.Abraykulova. Xoreografiya va raqs san'ati asoslari. -T.: «Fan va texnologiya», 2015